

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 146/2015-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. júna 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Novomeského 25, Pezinok, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 56/2010, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] a obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 56/2010 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Bratislava I p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 56/2010 konal bez zbytočných prieťahov.

3. [REDACTED] a obchodnej spoločnosti [REDACTED], priznáva finančné zadostučinenie v sume po 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktorú im je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť [REDACTED] a obchodnej spoločnosti [REDACTED], trovy konania v sume 313,20 € (slovom tristotrinásť eur a dvadsať centov) na účet ich právnej zástupkyne JUDr. Emílie Korčekovej, Novomeského 25, Pezinok, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. februára 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), a obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED] (spolu ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Novomeského 25, Pezinok, ktorou namietajú porušenie svojho základného práv na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 56/2010 o zaplatenie nemajetkovej ujmy.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti okrem iného uvádzajú:

«Sťažovatelia majú postavenie navrhovateľov v kompenzačnom konaní na zaplatenie odškodného nemajetkovej ujmy 20.000,- EURO zhodne voči Slovenskej republike v zastúpení Ministerstvom spravodlivosti SR vedenom od 07. 07. 2010 na Okresnom súde Bratislava I v Bratislave pod č. k. 18 C 56/2010. Nemajetková ujma im vznikla v dôsledku nesprávneho úradného postupu Okresného súdu Bratislava II za účinnosti zák. č. 514/2003 Z. z. (diskriminácia, prietahy...)...

Ku dňu podania tejto opakovanej ústavnej sťažnosti porušovateľ nekoná efektívne, sústredene, nekoná v súlade s ustanovením § 6 O. s. p., § 100 O. s. p., § 114 ods. 1 O. s. p., čo má a malo za následok, že ochrana práv sťažovateľov v dôsledku neefektívneho konania, ad hoc úkonov zo strany porušovateľa s výraznými časovými odstupmi a úmyslom zastaviť konanie bez splnenia zákonných podmienok – svojvoľným odňatím sťažovateľom riadne konať pred súdom – vid. zrušujúce uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co 313/11-126 zo dňa 29. 09. 2011, ktorým odvolací súd zrušil uznesenie porušovateľa č. k. 18 C 56/2010-110 zo dňa 21. 03. 2011, doručené 10. 04. 2012, ktorým dľa konštatovania KS Bratislava porušovateľ zastavil konanie hoci zákonné podmienky na zastavenie konania neboli splnené.

KS Bratislava v odôvodnení uznesenia č. k. 9 Co 313/11-126 zo dňa 29. 09. 2011 skonštatoval odňatie možnosti sťažovateľom riadne konať pred súdom...

Ergo ochrana práv sťažovateľov nie je rýchla a účinná. Kompenzačné konanie, ktoré dľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (v ďalšom „ESLP“) – malo byť rozhodnuté do 11. mesiacov, nebolo doposiaľ riadne prejednané a rozhodnuté čo najrýchlejšie.

Porušovateľ nezabezpečil postup podľa §-u 114 ods. 1 O. s. p., hoci bol k tomu povinný.

Sťažovatelia k neefektívnemu a nesúrodému, nekoncentrovanému konaniu porušovateľa neprispeli...

Stav právnej neistoty sťažovateľov o výsledok kompenzačného konania stále trvá a to už viac ako 4,5 roka, čo je nesúladne s konštantnou judikatúrou ESLP.»

Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] a obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v kompenzačnom konaní č. k. 18 C 56/2010 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod č. k. 18 C 56/2010 konal.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 5.000,- Eur, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

4. Obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 5.000,- Eur, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

5. [REDAKOVANÉ] priznáva úhradu trov konania v sume 279,66 Eur, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť na účet jej právnej zástupkyne – advokátky JUDr. Emílie Korčekovej, do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

6. Obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] priznáva úhradu trov konania v sume 279,66 Eur, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť na účet jej právnej zástupkyne – advokátky JUDr. Emílie Korčekovej, do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní uznesením č. k. II. ÚS 146/2015-11 z 10. marca 2015 prijal sťažnosť sťažovateľov na ďalšie konanie [§ 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

Po prijatí sťažnosti sťažovateľov na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 7. apríla 2015 predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrila k prijatej sťažnosti, ako aj k otázke vhodnosti ústneho pojednávania.

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti z 11. mája 2015 (sp. zn. Spr. 3249/2015, doručenom ústavnému súdu 15. mája 2015) v súlade s vyjadrením zákonnej sudkyne vo veci okrem iného uviedla:

„... Predmetná vec sp. zn. 18 C/56/2010 bola Okresnému súdu Bratislava I predložená dňa 07. 07. 2010 a pridelená sudkyňi [REDAKOVANÉ].

Z predmetného spisu je možné konštatovať priebeh tohto konania, a to, že dňa 22. 09. 2010 bola navrhovateľovi v I. a II. rade zasielaná žiadosť, aby oznámili súdu, či si uplatnený nárok uplatňujú aj podľa ustanovenia § 11, 13 Občianskeho zákona a aj podľa antidiskriminačného zákona. Rovnakého dňa bola odporcovi zasielaná žiadosť o vyjadrenie k návrhu.

Dňa 07. 01. 2011 bolo vo veci vydané uznesenie na opravenie neúplného návrhu. Dňa 25. 02. 2011 boli navrhovatelia vyzvaní na zaplatenie súdneho poplatku. Dňa 18. 03. 2011 bolo súdu proti uvedenej výzve doručené odvolanie navrhovateľa v I. rade, dňa 22. 03. 2011 navrhovateľa v II. rade. Dňa 21. 03. 2011 súd uznesením konanie v časti diskriminácie zastavil.

Dňa 29. 03. 2011 sa vo veci konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito. Proti uzneseniu o zatsvaení (č. l. 110) bolo dňa 03. 05. 2011 doručené odvolanie navrhovateľa v I. rade aj II. rade, dňa 20. 07. 2011 bol spisový materiál predložený odvolaciemu súdu na rozhodnutie. Uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co/313/2011-126 zo dňa 29. 09. 2011 bolo napadnuté uznesenie zrušené a vec bola vrátená tunajšiemu súdu dňa 25. 10. 2011.

Dňa 13. 03. 2012 bola navrhovateľovi doručená žiadosť o doručenie ešte jedného exempláru podania zo dňa 15. 02. 2011. Dňa 16. 04. 2012 bol spis predložený Krajskému súdu v Bratislave za účelom vydania opravného uznesenia (v zmysle žiadosti navrhovateľa v II. rade zo dňa 10. 04. 2012, doručenej súdu dňa 12. 04. 2012).

Spis bol tunajšiemu súdu vrátený dňa 30. 04. 2012. Dňa 15. 05. 2012 bol stanovený termín pojednávania 18. 09. 2012, ktoré sa tohto dňa konalo a následne bolo odročené na termín 13. 12. 2012. Dňa 03. 12. 2012 bol termín pojednávania 13. 12. 2012 zrušený a bol určený nový termín pojednávania na deň 19. 03. 2013. Dňa 19. 03. 2013 sa konalo ďalšie pojednávanie, ktoré bolo odročené na deň 19. 09. 2013. Dňa 19. 09. 2013 sa konalo pojednávanie, následne odročené na deň 05. 12. 2013. Ďalšie pojednávanie dňa 05. 12. 2013 bolo z dôvodu potreby doplnenia dokazovania odročené na 14. 02. 2014.

Dňa 18. 12. 2013 bolo zasielané predvolanie svedka a ďalej žiadosť Daňovému úradu Bratislava o predloženie účtovných závierok. Dňa 14. 02. 2014 sa konalo pojednávanie, pojednávanie bolo odročené na deň 02. 05. 2014.

Dňa 19. 02. 2014 bol súdu doručený návrh odporcu podľa ustanovenia § 147a Občianskeho súdneho poriadku. Dňa 16. 04. 2014 bola Krajskému súdu v Bratislave zasielaná žiadosť o nahliadnutie do spisu sp. zn. 24 Cb/242/2009 (predtým 31 Ro/5176/2006), z nahliadnutia bol vykonaný úradný záznam dňa 17. 04. 2014. Uznesením zo dňa 22. 04. 2014 bola žiadosť odporcu na priznanie finančnej náhrady proti navrhovateľovi v I. a II. rade zamietnutá. Pojednávanie konané dňa 02. 05. 2014 bolo následne odročené na deň 19. 09. 2014. Dňa 02. 05. 2014 bola zasielaná aj žiadosť advokátovi [REDAKOVANÉ], o oznámenie dokedy bude asi PN, za účelom jeho výsluchu, na čo reagoval oznámením zo dňa 20. 05. 2014, že jeho PN bude trvať ešte asi dva mesiace, avšak pojednávania dňa 19. 09. 2014 sa zúčastní.

Dňa 11. 09. 2014 bola zasielaná žiadosť o predvedenie navrhovateľa na pojednávanie na deň 19. 09. 2014. Pojednávanie, konané dňa 19. 09. 2014 bolo odročené na deň 18. 11. 2014, ktoré bolo potom odročené na deň 20. 02. 2015. Dňa 09. 01. 2015 bol spis predložený k sťažnosti Spr. 2418/2013, 11. 10. 2013, 18. 12. 2013, 23. 01. 2014, 23. 04. 2014, 02. 05. 2014, 19. 11. 2014).

Zároveň dávam do pozornosti žiadosti a urgencie o zapožičanie spisov z tunajšieho súdu a Okresného súdu Bratislava II, ktoré boli potrebné na predloženie ako dôkaz v tomto konaní (a to napríklad žiadosť zo dňa 24. 01. 2011, 26. 09. 2012, 07. 06. 2013, 11. 10. 2013, 18. 12. 2013, 23. 01. 2014, 23. 04. 2014, 02. 05. 2014, 19. 11. 2014).

██████████, ako zákonnej sudkyni bola vec prerozdelená až Dodatkom č. 2 k Rozvrhu práce na rok 2015 zo dňa 11. 03. 2015, účinným dňa 16. 03. 2015, spolu s ďalšími cca 620 spismi. Vzhľadom na skutočnosť, že ██████████, pôvodná sudkyňa, ktorá vo veci konala už toho času na tunajšom súde nepracuje, nie je možné bližšie a spoľahlivo sa vyjadriť k vecnej stránke a k namietaným prietahom uvedeným v ústavnej sťažnosti sťažovateľov a ani k postupu súdu v čase, kedy bola vec pridelená vyššie uvedenej sudkyni.

Avšak je možné konštatovať, že postup tunajšieho súdu bol zrejme ovplyvnený enormným nápadom veci do oddelenia 18 C, 18 Cpr a vybavovaním množstva skôr napadnutých vecí, ktoré sa vybavoval priebežne podľa poradia, v akom napadli a zároveň objektívnym stavom tohto súdneho oddelenia, kde ku koncu roka 2014 bolo celkom 650 nevybavených vecí.

Poukazujem na skutočnosť, že pojednávanie konané dňa 19. 09. 2014 bolo odročené na termín pojednávania 18. 11. 2014 z dôvodu neprítomnosti navrhovateľa. Pojednávanie konané dňa 18. 11. 2014 bolo odročené na termín dňa 20. 02. 2014 z dôvodu žiadosti navrhovateľa o poskytnutie 15 dňovej lehoty na označenie ďalších dôkazov.

K časti sťažnosti, ktorou sťažovatelia požadujú priznanie finančného zadostučinenia každému v sume 5. 000,- Eur, žiadame Ústavný súd Slovenskej republiky zvážiť primeranosť výšky tejto sumy vzhľadom na postup súdu v tomto konaní a objektívny stav súdneho oddelenia 18 C.“

Predsedníčka okresného súdu vo svojom stanovisku súčasne uviedla, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

Sťažovatelia vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu z 25. mája 2015 (doručenom ústavnému súdu 29. mája 2015) uviedli, že súhlasia s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania vo veci prijatej sťažnosti.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Sťažovatelia zároveň namietajú aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom namietaného konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 18 C 56/2010 je rozhodovanie o návrhu sťažovateľov na zaplatenie nemajetkovej ujmy v sume 20 000 € proti Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej aj „ministerstvo spravodlivosti“), škody, ktorá sťažovateľom mala vzniknúť v dôsledku nesprávneho úradného postupu Okresného súdu Bratislava II), ktoré začalo v roku 2010. Podľa názoru ústavného súdu vec nie je právne zložitá,

ide o štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a nevykazuje ani znaky faktickej zložitosti. Právnu a faktickou zložitosťou veci neargumentovala ani predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd zastáva názor, že správanie sťažovateľov ako navrhovateľov v napadnutom konaní malo čiastočný vplyv na doterajšiu dĺžku konania [neúčast' na pojednávaní 29. marca 2011, neúčast' na pojednávaniach nariadených v roku 2014 (14. február 2014, 2. máj 2014 a 19. september 2014, hoci v prvých dvoch prípadoch ide o ospravedlnenú neúčast'); na pojednávanie uskutočnené 19. septembra 2014 [REDACTED] nebol predvedený z výkonu väzby, napriek žiadosti súdu)], čo ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadosťučinenia.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie ich veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 56/2010, ktoré začalo v roku 2010.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Z predloženého spisu, zo sťažnosti, ako aj z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu ústavný súd zistil, že okresnému súdu bol 7. júla 2010 predložený návrh sťažovateľov na začatie konania o zaplatenie nemajetkovej ujmy proti Slovenskej republike, zastúpenej ministerstvom spravodlivosti, ktorý bol vedený na okresnom súde pod sp. zn. 18 C 56/2010.

Okresný súd počas roku 2010 vykonal viacero procesných úkonov (výzva na zaplatenie súdneho poplatku) a uznesením č. k. 18 C 56/2010-110 z 21. marca 2011 konanie v časti diskriminácie zastavil. Sťažovateľ sa proti uvedenému rozhodnutiu odvolal.

Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací zrušil uznesením č. k. 9 Co 313/2011-126 z 29. septembra 2011 napadnuté uznesenie okresného súdu o zastavení konania v označenej časti.

Okresný súd nariadil v ďalšom priebehu konania celkovo 11 pojednávaní (29. marec 2011, 18. september 2012, 13. december 2012, 19. marec 2013, 19. september 2013, 5. december 2013, 14. február 2014, 2. máj 2014, 19. september 2014, 18. november 2014, 20. február 2015). Meritórny význam mali pojednávania, ktoré sa uskutočnili 18. septembra 2012, 5. decembra 2013, 19. septembra 2014 [pojednávalo sa bez prítomnosti [REDAKOVANÉ] (nebol predvedený, napriek žiadosti okresného súdu)] a 18. novembra 2014 a ktoré sa týkali dokazovania v predmetnej veci. Dva termíny pojednávaní (13. december 2012 a 20. február 2015) boli zrušené, pojednávania v ostatných termínoch boli odročené spravidla pre neprítomnosť účastníkov, pojednávanie 19. marca 2013 bolo odročené z dôvodu doplnenia žaloby a doplnenia dokazovania.

Okresný súd bol nečinný vo veci v období od vrátenia spisu odvolacím súdom 25. októbra 2011 do uskutočnenia pojednávania 18. septembra 2012, t. j. približne 11 mesiacov. Okresný súd od 18. novembra 2014, t. j. počas obdobia vyše 6 mesiacov, neuskutočnil vo veci žiadne pojednávanie, keďže termín pojednávania 20. február 2015

okresný súd zrušil 17. februára 2015 „z dôvodu zániku funkcie sudcu, následne sa budú prerozdeľovať spisy medzi ostatných sudcov“ (č. l. 444). Okresný súd pritom v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 56/2010 dosiaľ právoplatne nerozhodol.

Sťažovatelia požiadali prípisom z 19. marca 2015 predsedu krajského súdu o prešetrenie vybavenia ich sťažnosti na prieťahy v konaní predsedníčkou okresného súdu (Spr. 2418/2014).

Ústavný súd nemohol v tejto súvislosti akceptovať argumenty uvedené vo vyjadrení predsedníčky okresného súdu, že „*postup tunajšieho súdu bol zrejme ovplyvnený enormným nápadom vecí do oddelenia 18 C, 18 Cpr a vybavovaním množstva skôr napadnutých vecí, ktoré sa vybavoval priebežne podľa poradia, v akom napadli a zároveň objektívnym stavom tohto súdneho oddelenia, kde ku koncu roka 2014 bolo celkom 650 nevybavených vecí*“. V uvedenej súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru (napr. I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06), podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalší počet pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v konaní a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní.

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. IV. ÚS 260/04, IV. ÚS 127/08, IV. ÚS 155/09, IV. ÚS 82/2010), vychádzajúc predovšetkým zo samotnej dĺžky napadnutého konania takmer päť rokov (a z nečinnosti okresného súdu v rámci tohto obdobia v dĺžke vyše jedného roka), ale aj z neefektívnej činnosti v doterajšom priebehu konania, uzavrel, že v namietanom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 18 C 56/2010 bolo porušené základné právo sťažovateľov na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľov na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu porušené, prikázal mu, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 18 C 56/2010 konal bez zbytočných prieťahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádzajú sťažovatelia domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovatelia sa domáhajú priznania finančného zadosťučinenia každému po 5 000 €, čo odôvodňujú takto: *„Dľa sťažovateľov je nimi uplatnená výška primeraného zadosťučinenia v sume 5.000,- EURO primeraná a spravodlivá, súladná s rozhodovacou praxou ESJP v prípade kompenzačných vecí proti Slovenskej republike, teda 1.000,- EURO*

a viac za každý rok stavu právnej neistoty sťažovateľa o výsledok kompenzačného konania o odškodnení obete porušenia práva zo strany Slovenskej republiky, čo judikoval aj Najvyšší súd SR (uznesenie č. k. 6 Cdo 193/2011 zo dňa 25. apríla 2012), ktorý sa prihlásil k rozhodovacej praxi štrasburských orgánov.

Príkladmo vid'. rozhodnutie ESLP vo veci JUPITER SK s. r. o. p. Slovensku, sťažnosť č. 12800/13, ktorým ESLP priznal sťažovateľke nemajetkovú ujmu 3.100,- EURO, konanie trvalo v danom čase 3 roky a 1 mesiac (v konaní pred ESLP zast. advokátka JUDr. Emília Korčeková).“

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 18 C 56/2010, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci sťažovateľov nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 500 € každému zo sťažovateľov za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2014, ktorá bola 839 €. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), pričom výšku základnej sadzby tarifnej odmeny bolo potrebné v súlade s § 13 ods. 2 vyhlášky znížiť o 50 %, lebo ide o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“. Úhrada za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2015 predstavuje spolu s režijným paušálom 2 x 8,39 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) u jedného sťažovateľa sumu 156,60 €, trovy právneho zastúpenia dvoch sťažovateľov boli priznané v celkovej sume 313,20 €.

Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2015